

Överklagan av Skolinspektionens beslut, Dnr 310–2014:5781

Överklagandet avser Skolinspektionens godkännande av Dalbackens Friskola Ekonomisk förening som huvudman för förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 och fritidshem i Piteå kommun. Godkännandet är ett resultat av en överklagan av tidigare beslut från Skolinspektionen (Dnr 31–2014:710) där man inte godkänt Dalbackens Friskola som huvudman för ovan angiven verksamhet.

Piteå Kommun har i sitt tidigare yttrande från 2014-03-03 pekat på en rad faktorer som grund för att inte ge Dalbackens friskola tillstånd, att som ny huvudman, starta en skola i Hemmingsmark. Kommunens tidigare bedömning kvarstår varför kommunen överklagar Skolinspektionens ändrade beslut.

Skäl för överklagan

Allmänna förutsättningar inom kommunen

Kommunen har som huvudman för skola och förskola ansvaret för att verksamheten bedrivs med hög kvalitet och goda förutsättningar som grund för hög måluppfyllelse. Något som vi uppenbarligen lyckats väl med, då vi under de senaste åren legat i topp i Lärarförbundets ranking av skolkommuner.

Under senare år har det skett omfattande förändringar i det nationella uppdraget. På ett påtagligt sätt har det skett en förändring i förutsättningarna för hur verksamheten bör organiseras. Styrdokumenten visar, bland annat, på en tydlig stadiindelning och från 2015 gäller att lärare endast får undervisa och betygsätta i de ämnen där de är behöriga. En konsekvens av detta är att huvudmannen måste skapa underlag för olika kompetenser och behörigheter vid den enskilda skolenheten, inte minst för att skapa attraktivitet inför rekryteringar.

Parat med dessa förändringar befinner sig Piteå kommun i en situation där elevantalet inom förskoleklass och grundskola minskat med över 1000 elever (ca 20 %) under de senaste 10 åren. Det har inneburit att kommunen har många skolenheter (f.n. 26, exkl. gy) och stora lokalytor som medför höga kostnader. Många av kommunens skolor är också i starkt behov av en upprustning. Avsaknad av ett samlat grepp om en framtida organisation för skolan har skapat osäkerhet och rädsla för felsatsningar vilket medfört att det idag finns akuta problem med inomhusmiljön vid ett flertal enheter. I ett fall har kommunen tvingats stänga en skola med över 200 elever och eleverna befinner sig idag i tillfälliga lokaler i väntan på att skolan ska rivas och ersättas med nybyggnation.

För att möta de utmaningar som beskrivits ovan tillsattes hösten 2012 en skolstrukturutredning.

Uppdraget var att hitta fram till en långsiktig hållbar struktur för hela utbildningsförvaltningens verksamhet. De aspekter som framhölls var dels att skapa goda förutsättningar för *kvalitet i verksamheten* – och därmed hög måluppfyllelse – men också att skapa en långsiktig *social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet*. Ett omfattande utredningsarbete och en relativt lång process har därefter resulterat i två viktiga beslut för framtiden.

Hösten 2013 beslutade kommunfullmäktige om två policydokument; *Modell för attraktiv förskola i Piteå kommun* (bil.1) respektive *Modell för attraktiv skola i Piteå kommun* (bil.2). Syftet med de båda dokumenten är att säkerställa god kvalitet i verksamheten samt att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar. I dokumenten finns önskvärda förutsättningar definierade som *framgångsfaktorer*.

Med utgångspunkt i ovanstående policydokument beslutade Barn och utbildningsnämnden, i februari 2014, om en konkret utformning av förskole- och skolverksamheten fram till 2020 (bil.3). I beslutet finns en tidplan för genomförandet av beslutade förändringar samt en plan för investeringar kopplat till detta (bil.4). Viktigt i sammanhanget är att se nämndens beslut som en helhet där man, bland annat, säkerställer att det finns möjlighet att gå i grundskolan t o m åk 9 i alla fyra definierade kommundelar och att man eftersträvar närhet till skolan för de yngre eleverna.

Beslutet att bevilja Dalbackens Friskola tillstånd att starta en skola för åk f-6, inkl. fritids, ligger inte i linje med de långsiktiga förutsättningar kommunen önskat skapa genom ovan nämnda policydokument och följaktligen inte heller i linje med Barn och utbildningsnämndens beslut om framtida skolstruktur. Därmed motverkas också möjligheten att skapa långsiktiga och likvärdiga lösningar för kommunens olika delar. Detta innebär organisatoriska svårigheter för kommunens övergripande planering av skolverksamheter.

Konsekvenser av en friskola i Hemmingsmark

Det är inte upp till kommunen att göra bedömningen huruvida ansökan från Dalbackens Friskola Ekonomisk förening lever upp till de krav och kriterier som ställs för ett godkännande som huvudman, men det är med stor förvåning vi konstaterar att skolinspektionens första bedömning står i stark kontrast till det senare godkännandet. Av beslutet framgår inte vilka uppgifter som lett till att skolinspektionen ändrat sitt tidigare beslut.

De ekonomiska konsekvenserna finns redovisade i kommunens första yttrande, varför nedanstående skrivning fokuserar på konsekvenser för verksamheten i kommunens Södra område.

För att förstå konsekvenserna av en fristående skola i Hemmingsmark kan det vara bra att förstå de geografiska förutsättningarna enligt bifogad karta (bil.5). Eleverna åker buss eller taxi. Avstånden mellan de aktuella skolenheterna ser ut så här:

Hemmingsmark – Blåsmark 5,8 alt. 6,4 km (beroende på väg)
 Hemmingsmark – Bergsviken 13,9 km (restid ca 20 minuter)
 Blåsmark -Bergsviken 9,6 km

Aktuella barn- och elevtal framgår av nedanstående tabeller.

Aktuella barn-/elevtal enligt tidigare upptagningsområden												
födda	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	åk 1	åk 2	åk 3	åk 4	åk 5	åk 6
Hemmingsmark	9	3	5	4	7	5	9	6	9	6	6	10
Blåsmark	11	4	5	2	11	7	10	12	5	10	12	4
Hm,Blm	20	7	10	6	18	12	19	18	14	16	18	14

Tab. 1

Blåsmark åk f-3, exkl/inkl Hemmingsmark		
Läsår	Blåsmark	inkl H-mark
2015/16	40	67
2016/17	30	55
2017/18	25	46
2018/19	22	41
2019/20	22	43

Tab.2

Årskullar Bergsviken inkl. åk 4-6 från H-mark och Bl-mark												
födda	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	åk 1	åk 2	åk 3	åk 4	åk 5	åk 6
H-mark	9	3	5	4	7	5	11	6	9	6	6	9
Blåsmark	9	4	4	2	11	7	10	12	5	10	12	4
Bergsviken	29	34	36	31	32	32	30	41	28	45	41	33
Hm,Blm,Bv	47	41	45	37	50	44	51	59	42	61	59	46

Tab. 3

Inför läsåret 2014/15 avvecklades skolan i Hemmingsmark (åk f-6). Elever i åk f-3 flyttades till Blåsmark och eleverna i åk 4-6 får sin skolgång i Bergsviken. Blåsmarks skola, som tidigare var en skola för åk f-6, är sedan hösten 2014 en f-3-skola med elever från Blåsmark och Hemmingsmark. Eleverna i åk 4-6 från Blåsmark har – likt eleverna från Hemmingsmark - sin skolgång i Bergsviken.

Kommande elevtal för Blåsmark framgår av höger kolumn, tabell 2. Prognosen visar på ett vikande underlag för elever i åk f-3 från Hemmingsmark och Blåsmark. Trots den dystra prognosen är dock kommunens ambition att driva skolan vidare i ett längre perspektiv. Grunden för detta ligger i den av fullmäktige beslutade policyn för skolan, som betonar närheten till skolan för de yngre eleverna, men också i att skolan i Blåsmark är integrerad med förskolan vilket skapar fördelar i driften. Det gäller både personellt, t ex i samband med öppning och stängning av förskola och fritids, men det gäller också för olika stödfunktioner och då inte minst köksfunktionen.

RR

Mö

Till skillnad från Hemmingsmarks skola bedöms Blåsmarks skola vara i gott skick och behoven av reinvesteringar är ringa under överskådlig tid. Logistiken i samband med hämtning och lämning på fritids talar också för Blåsmark, då arbetspendlingen i huvudsak går in mot Piteå. Dessa argument har varit vägledande för lokaliseringen av en skola för yngre elever till Blåsmark.

Om det startas en friskola i Hemmingsmark kommer elevtalen för åk f-3 i Blåsmark att halveras (se tab. 2, kolumn "Blåsmark"). Det kommer innebära så låga elevtal att det inom något/några år inte längre är rimligt att bedriva skolverksamhet här. De yngre eleverna från Blåsmark kommer då – med största sannolikhet – att få åka till Bergsviken för sin skolgång. Konsekvensen blir att kommunen står med en tom skola i gott skick. För närvarande finns det drygt 20 barn i Blåsmarks förskola, men vikande barnantal i förskolan hotar dess verksamhet då möjligheten till samverkan med skolan försvinner.

Elever i åk 4-6 från Hemmingsmark och Blåsmark går idag i Bergsvikens skola. Hur elevtalen påverkas om eleverna från Hemmingsmark "återvänder" kan utläsas av tabell 3. Det är svårt att hävda att elevtappet för dessa årskurser innebär organisatoriska svårigheter i Bergsviken. Däremot kommer det innebära försämrade möjligheter till det viktiga samarbetet mellan pedagoger men det är främst en fråga för en eventuell friskola att hantera.

Sammanfattning

Med utgångspunkt i kommunens ambition att skapa långsiktiga, hållbara och likvärdiga förutsättningar för god kvalitet inom Utbildningsförvaltningens ansvarsområde och med hänvisning till de återverkningar en friskola i Hemmingsmark skapar, överklagar Piteå Kommun skolinspektionens godkännande av Dalbackens Friskola Ekonomisk förening som huvudman för sökt verksamhet.

Piteå 29 oktober 2014

Ruth Rahkola

Ordförande

Barn- och utbildningsnämnden